



Ministerie van Financiën

TER BESPREKING
Aan
Ambtelijke Vijfhoek

Directie Algemene Fiscale
Politiek

notitie

Tweede fiscaal pakket i.v.m. covid-19

Aanleiding

De minister en staatsecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst hebben besloten onderstaande fiscale maatregelen te willen nemen in verband met de economische effecten van de coronacrisis.

Kern

Maatregel	Budgettair effect op het EMU-saldo (standen, in € mln.)			
	2020	2021	2022	2023
1. Gebruikelijk loon 2020 omlaag bij omzetsdaling	-1.000	100	100	100
2. Urencriterium versoepelen 2020	-70	0	0	0
3. Hypotheekbetaalpauze fiscaal mogelijk maken in 2020	50	-50	0	0
4. Fiscale coronareserve Vpb	-3.000	3.000	0	0
5. Verhogen vrije ruimte WKR naar 3% voor loonsom tot €400.000 in 2020	-50	0	0	0
6. Uitstel inwerkingtreding wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap	0	0	-500	500
TOTAAL	-4.070	3.050	-400	600

- In bovenstaande tabel is het effect van de voorgestelde maatregelen weergegeven op EMU-saldo basis, in standen. Het structurele effect van deze maatregel is nihil, het gaat om tijdelijke maatregelen. Bij de aanpassing van het gebruikelijk loon sprake van een cumulatieve derving van 300 mln. euro.
- De relevante effecten voor het inkomstenkader, met daarin mutaties binnen deze kabinetsperiode, wijken af van deze tabel. Voor het inkomstenkader is met name het cumulatieve effect in de jaren 2020 en 2021 van belang: een derving van circa € 1,0 mld, met name als gevolg van maatregel 1. Conform begrotingsregels zou daar in beginsel elders een even grote lastenverzwaring tegenover moeten staan in 2021.
- Voor alle maatregelen geldt dat de uitvoerbaarheid nog nauwkeuriger in kaart wordt gebracht. De eerste inschatting is dat de maatregelen uitvoerbaar zijn. Er zal nog een uitvoeringstoets worden gemaakt.

Toelichting

Hieronder volgt een toelichting op elk van de zes maatregelen.

1. *Gebruikelijk loon omlaag bij omzetsdaling in 2020*

- Het door de aanmerkelijkbelanghouder (ab-houder) verplicht in aanmerking te nemen gebruikelijk loon in 2020 kan naar evenredigheid van de verhouding omzet over een deel van het jaar 2020 t.o.v. hetzelfde deel van het jaar 2019 naar beneden worden bijgesteld. De maatregel werkt daardoor direct na publicatie.
- De maatregel is bedoeld ter ondersteuning van het mkb (veel dga's). De loonkosten van de werkgever dalen en in meer of mindere mate ook de lastendruk van de ab-houder.
- De maatregel is doelgericht door de koppeling met de omzetsdaling. De maatregel is niet afhankelijk van eventuele reserves van de vennootschap.
- Door koppeling aan voorwaarden (het is niet toegestaan dividend uit te keren of het rekeningcourant op te laten lopen) wordt voorkomen dat de ab-houder "van twee walletjes eet".
- De maatregel leidt tot een aanzienlijke budgettaire derving deze kabinetsperiode (eerste inschatting is €0,9 mld deze kabinetsperiode, maar kan bij nadere inschatting nog wijzigen). Conform begrotingsregels zou dit in beginsel gedekt moeten worden.
- In de jaren na 2020 loopt de budgettaire derving terug doordat er meer Vpb en box 2 binnenkomt. Cumulatief is sprake van een derving van €-0,3 miljard.

2. *Uren criterium versoepelen in 2020*

- Voor de inkomstenbelasting (IB) belastingplichtige ondernemers kunnen onder voorwaarden aanspraak maken op verschillende ondernemersfaciliteiten, zoals de zelfstandigenaftrek, de meewerkaftrek en de oudedagsreserve.
- Door middel van deze maatregel wordt de ondernemer geacht in de periode 1 maart 2020 tot en met 31 mei 2020 de weken dat de coronamaatregelen van kracht zijn (geweest) ten minste 24 uren per week (afgerond, gebaseerd op 1225 per kalenderjaar) aan zijn onderneming te hebben besteed. Er komt een aanvulling voor seizoensgebonden ondernemers. Verder wordt in lijn met de versoepeling van het uren criterium het verlaagde uren criterium van 800 uren per kalenderjaar in de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid versoepeld.
- Door de maatregel verliezen minder ZZP'ers de aftrek door de Corona-omstandigheden en loopt de overheid inkomsten mis t.o.v. de situatie waarin de pre-Corona regels van kracht waren gebleven. Er wordt nog bezien of deze maatregel lastenrelevante effecten heeft.
- Sommige van deze ondernemersfaciliteiten gelden enkel indien aan het uren criterium wordt voldaan. Aan het uren criterium wordt op basis van de hoofdregel voldaan wanneer de ondernemer ten minste 1225 uren per kalenderjaar besteedt aan werkzaamheden voor de onderneming. Door COVID-19 wordt dit in 2020 door sommige ondernemers mogelijk niet gehaald, waardoor ze het recht op deze faciliteiten zouden verliezen.
- Voor de ondernemersfaciliteit aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk geldt dat ten minste 500 uren per kalenderjaar moet worden besteed aan werk dat bij een S&O-verklaring is aangemerkt als speur- en ontwikkelingswerk. Deze uren norm zou eventueel ook kunnen worden versoepeld. Hier wordt momenteel (in overleg met EZK en de Rijksdienst Voor Ondernemers, de mede-uitvoerder van deze regeling) een fiche voor uitgewerkt.

3. Hypotheekbetaalpauze fiscaal mogelijk maken (reeds akkoord ambtelijke vijfhoek)

- Kredietverstrekkers willen consumenten tegemoetkomen die als gevolg van de coronacrisis hun hypotheekverplichtingen tijdelijk niet meer kunnen voldoen door het aanbieden van een tijdelijke betalingspauze. Deze maatregel bewerkstelligt een goedkeurende regeling die het kredietverstrekkers mogelijk maakt hun klanten de aflossingsachterstand vanwege de tijdelijke betalingspauze op een voor hen gunstige wijze in te laten lopen zonder dat de hypotheekrenteafrek in gevaar komt. Naar verwachting van de kredietverstrekkers zullen mogelijk 60.000 hypotheekhouders hier gebruik van maken.
- De maatregel werkt terug tot en met donderdag 12 maart, de dag waarop het eerste noodpakket banen en economie in werking is getreden tot en met 30 juni 2020 (de betalingspauze loopt daarmee uiterlijk op 31 december 2020 af). Daarmee wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het eerdergenoemde eerste noodpakket dat in eerste instantie ook voor een termijn van drie maanden geldt. Indien deze andere maatregelen ook worden verlengd kan ook de openstelling van deze goedkeuring worden verlengd.
- Aan deze goedkeuringen zijn geen structurele budgettaire gevolgen verbonden. Er vindt wel een beperkte kasschuif plaats tussen 2020 (circa +50 mln) en 2021 (circa -50 mln).
- De ambtelijke vijfhoek heeft eerder ingestemd met het vorenstaande.
- De brief waarin de maatregelen aan de Tweede Kamer wordt gemeld, moet formeel nog langs de MCCB van aanstaande dinsdag 21 april. Die brief is nu in concept gereed. Deze heeft nog (deels) interne afstemming en afstemming met de NVB en BZK. Dat traject loopt. Het wordt gezien indien de ambtelijke en politieke vijfhoek akkoord zijn met de andere maatregelen, wordt gezien of deze brief gecombineerd kan worden met de brief ter aankondiging van de maatregelen in dit pakket.

4. Fiscale coronareserve

- Door middel van deze maatregel kunnen ondernemers in de vennootschapsbelasting (Vpb) een fiscale reserve vormen ten laste van de winst in 2019.
- De grootte van de reserve is gelijk aan het te verwachten verlies in 2020 als gevolg van de coronacrisis. Dit wordt gemaximeerd op de winst 2019 zonder de coronareserve.
- Door deze maatregel kan een teruggave over de betaalde belasting in 2019 door middel van een nadere voorlopige aanslag 2019 worden gevraagd (Vpb), indien al eerder belasting betaald is over dat jaar. Het voordeel daarvan is dat ondernemers dus niet hoeven te wachten totdat zij aangifte Vpb doen voor het jaar 2020 (in 2021) totdat zij het verwachte verlies te gelde kunnen maken.
- De maatregel zoals uitgewerkt in het fiche heeft alleen betrekking op belastingplichtigen in de Vpb. De maatregel geldt derhalve niet voor IB-ondernemers.
- Deze maatregel leidt tot een lastenrelevante kasschuif van €3 mld in (-€3 mld in 2020, +€3mld in 2021). Om het inkomstenkader op jaarbasis te sluiten zou er tegelijkertijd de lasten incidenteel moeten worden verhoogd in 2020 met €3 mld. Dit is echter niet mogelijk, waardoor deze variant leidt tot een incidentele derving van €3 mld in 2020. Cumulatief over de kabinetsperiode leidt deze maatregel niet tot een lastenrelevante derving.

5. Verhogen vrije ruimte werkkostenregeling

- Via de vrije ruimte van de werkkostenregeling kunnen werkgevers onbelaste vergoedingen en verstrekkingen aan hun werknemers geven. Werkgevers kunnen zelf bepalen waaraan en of zij de vrije ruimte willen besteden. Hoewel de vergoedingen en verstrekkingen vanuit de vrije

ruimte onbelast zijn, moeten werkgevers uiteraard wel kosten maken om deze vergoedingen en verstrekkingen te bekostigen. Typische voorbeelden zijn kerstpakketten en bedrijfsuitjes.

- Per 1 januari 2020 is de vrije ruimte 1,7% voor de eerste € 400.000 van de loonsom per werkgever. Voor het bedrag boven € 400.000 geldt een percentage van 1,2%.
- Overstijgt de werkgever de vrije ruimte, dan is de werkgever over het bedrag van de overschrijding 80% eindheffing verschuldigd (omgerekend naar een enkelvoudig tarief: 44,44%, en dus lager dan het hoogste IB-tarief van 49,5%).
- Een eenmalige en tijdelijke verhoging van de vrije ruimte voor alleen het jaar 2020 biedt mogelijkheden aan werkgevers om bijvoorbeeld aan het eind van het jaar de dan achter ons liggende moeilijke tijd gezamenlijk met hun werknemers af te sluiten door middel van bijvoorbeeld een personeelsfeest, met tegelijk mogelijk een boost voor een sector die wel sterk getroffen is door de crisis.
- Door de vormgeving van deze maatregel is de verhoging van de vrije ruimte voor werkgevers met een lage fiscale loonsom relatief het grootst (denk aan MKB-bedrijven). De vraag is of (MKB)-bedrijven tijdens of zo kort na de crisis wel de financiële mogelijkheden hebben om deze kosten te maken.
- Door deze maatregel wordt de vrije ruimte voor de eerste €400.000 van de loonsom verhoogd naar 3%.

6. *Uitsstellen inwerkingtreden wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap*

- In september 2018 is het wetsvoorstel excessief lenen bij de eigen vennootschap aangekondigd met een geplande inwerkingtreding per 2022. Dit wetsvoorstel beoogt het verminderen van fiscaal gedreven belastinguitstel, een van de belangrijkste knelpunten ten aanzien van het belasten van aanmerkelijkbelanghouders/directeuren-groootaandeelhouders (dga's). Het wetsvoorstel ziet enkel op schulden boven de € 500.000 (exclusief eigenwoningsschulden) en is in de tussentijd reeds versoepeld.
- Het wetsvoorstel is na goedkeuring door de MR aangeboden aan de RvS (zonder verruiming van de inwerkingtredingsdatum). Wijzigingen op het wetsvoorstel moeten door de MR worden goedgekeurd.
- De RvS heeft geadviseerd een ruimere overgangsperiode te hanteren. Door de inwerkingtreding met één jaar uit te stellen tot 1 januari 2023 hebben dga's tot 31 december 2023 om te anticiperen op het wetsvoorstel.
- Door de overgangsperiode met een jaar te verlengen, wordt tegemoetgekomen aan het advies van de RvS. Daarnaast worden de zorgen van dga's verminderd.
- Een jaar uitstel zorgt niet voor een lastenrelevante derving, maar wel voor een forse kasschuif van een half miljard (€-0,5 mld in 2022, +€0,5 mld in 2023). Uit de eerste realisaties blijkt overigens dat het overgrote deel van de dga's in 2019 al heeft geanticipeerd en extra dividend heeft uitgekeerd.